

Claes-Anders Malmberg är organisations- och grönytekonsult. Se mer på www.acama.se

Trendspaning 2010

I år är det verkligen kämparnas marknad. Vi lever i en hård tid och lågkonjunkturen är inte alls förbi. Den tar lång tid att återhämta sig ifrån. Det är först nu som skattekraften i kommuner och kyrka sviktar. Och de högt prissatta anläggningsarbetena allt eftersom de blir färdigställda ersätts av nya arbeten till betydligt lägre marknadspriser.

Ännu finns inga tecken till återhämtning i bostadsbyggande eller på industrisidan. Hur mycket sjunker priset? Mer än man skulle tro. Det lägsta jag sett är faktiskt 75 kr i timmen exklusive moms för trädfällning!

Det är riktigt lågt. Etiska och sociala villkor är viktiga att lyfta fram i år som motvikt till prisdumpringen. Jobben måste göras på rimliga villkor utan att människor utnyttjas och nedvärderas!

Hos kommunernas beställarenheter ökar trycket. De tekniska verksamheter som är skattefinansierade har större tryck på sig än de som är avgiftsfinansierade. Gata och park har det mycket tuffare än VA-sidan.

Beställarenheterna har vuxit på senare år och politikerna ställer krav på besparingar och effektiviseringar. Samtidigt har ju priserna på tjänsteentreprenader sjunkit kraftigt på många håll och med de allt lägre priserna följer ett större behov av uppstyrring, kontroller och projekt-samordning.

Annars förlorar kommunerna på gungorna vad man tjänat på karusellen.

Fusk och slarv, eller med andra ord brister i det fackmässiga utförandet, blir

också allt vanligare. Klagomålen hopar sig från privatkunderna också. Branschen måste bli bättre på att kvalitetssäkra arbetet.

Vi ska heller inte ägna oss åt Muda. Vadå Muda? Muda är slöseri på japanska, det engelsmännen kallar "lean management". Det är man mycket bättre på inom tillverkningsindustrin än bland tjänsteproducenterna.

Behovet av att tydliggöra och kommunicera ut hur arbetsprocesserna ska se ut är stort. För i verkligheten görs jobben ofta på ett rätt annorlunda sätt jämfört med vad det är tänkt.

Praktikerna jobbar inte som teoretikerna tror att dom gör. Och praktikerna ser bara sin egen del av verkligheten och inte helhet eller samordningsmöjligheter. Många av de bästa besparings- och effektiviseringsförslagen kommer från människorna som jobbar ute på fältet, men deras förslag får sällan genomslag i arbetsprocesserna. Det har vi inte råd med längre.

Vi måste börja tänka mer på lean management med delaktighet för fotfolket om konkurrenskraften ska kunna upprätthållas 2010.

ROT-arbetena går riktigt bra i år. Avlopp och dräneringar, husrenoveringar – mycket inom småskaligt bygg och anläggning har bra tider för sig.

Men städbranschen får det tuffare, varför då?

Jo, därför att många fastighetsägare slår i avdrags-taket och när de ska välja mellan att bygga om med ROT-avdrag eller få huset städad med skattesubven-

tion, så väljer medelsvensson i allt högre utsträckning att använda skatteavdraget till bygg och anläggningsjobb.

Dessutom har många städföretag höjt sina priser efter 1 juli 2009 med 10-15 procent i tron att kunderna bara ser nettokostnaden.

Men när priset på hantverkartimmar och städtimmar närmar sig varandra så är behovet av hantverkare större för villaägarna. Städa kan man ju till syvende och sist göra själv!

Att veta vad man ska ta betalt för ett jobb är viktigt 2010. Lusten att lära sig kalkylering och prissättning är mycket stor. Fast många aldrig har gillat matte i skolan, är i stort sett alla klara över hur viktigt det är att kunna räkna på jobb. Det går ju inte bara att ha omsättning. Man måste tänka på lönsamheten också!

Det var det inte lika många som tänkte på före lågkonjunkturen. Den kom liksom av sig själv i trädgårdsbranschen.

SACO säger i en rapport att landskapsingenjör inte är ett framtidsyrke. Det kommer att vara svårt att hitta jobb för nya LING-are. Det tror jag inte ett dyft på!

LING-utbildningen är bra, den ger en god grund för ett framtida yrkesliv inom grönytebranschen. Klart att studenterna behöver praktik också. Utan praktiska kunskaper går det förstås inte. Men de tre åren på Alnarp är väl-investerad tid för dagens ungdomar. För att säkerställa arbetschanserna skulle man ordna ett trai-

neoprogram i samverkan mellan branschen och SLU.

Ett år efter examen och sen är studenterna flygfärdiga eller anställningsbara som man säger på SACO. Tur att landskapsingenjörerna har en livaktig och stark intresseförening i LIR, landskapsingenjörernas riksorganisation. De gör mycket för att sprida kunskap om yrket och driver på utvecklingen.

Sist men inte minst finns det de i det offentliga som börjar återta arbeten i egen regi.

Bostadsbolagen anställer egna husvärdar och reparatörer. Kommunerna ser sig om efter nya möjligheter att lösa vinterväghållningen genom att klara entreprenadledning och samordning i egen regi medan maskiner och förare hyrs in från en egenskapad maskinpool.

Ramavtalen får på så sätt en ny betydelse och man slipper fördyrande mellan-händer.

När man kan erbjuda både barmarks- och vintervägsunderhåll på samma gång ger det många maskintimmar och då är det jätteintressant för småentreprenörer. Att jobba direkt för kommunen utan en generalentreprenör emellan ger högre ersättning till den enskilde maskinföraren och lägre kostnader för kommunen.

Och det är detta årets tydligaste trend handlar om. Man vill ha pang för pengarna. Mycket pang! På kämparnas marknad 2010 kommer det att pangas en hel del! Lättare blir det först år 2011. ■